

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 5932/20

לפני: כבוד השופט נ' הנדל
כבוד השופט ד' מינץ
כבוד השופטת י' וילנר

העותרים: 1. נתיבים אספקת דלקים ושמנים בע"מ
2. יחזקאל שינכה

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל - רשות המיסים

עתירה למתן צו על תנאי וצו ביניים

בשם העותרים: עו"ד תמיר סולומון

בשם המשיב: עו"ד יורם הירשברג

פסק-דין

השופט נ' הנדל:

1. העותרים הורשעו בבית משפט השלום ברמלה (ת"פ 45991-05-13; השופט ה' אבו שחאדה) בעבירות הקשורות בשימוש והפקת חשבוניות מס פיקטיביות. הם ערערו על הכרעת הדין וגזר הדין בעניינם (ע"פ 49353-01-17); על חיובם בכפל מס על ידי מנהל מע"מ, לפי סעיף 50(א) לחוק מס ערך מוסף (ע"מ 28276-01-14; להלן: ערעור המע"מ); ועל העדכון לשומת מס ההכנסה שלהם, על יסוד הקביעות לגבי אופי החשבוניות (ע"מ 58596-12-16; להלן: ערעור מס הכנסה).

בהתאם להמלצת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (השופט א' סטולר) – שאף הציע מתווה מסוים, שנדחה על ידי המשיבה – ניהלו הצדדים מגעים להסכם פשרה. לטענת העותרים, ביום 17.3.2020 נמסר להם שקיים "אישור עקרוני" להסכם שעל פיו ישלמו לפקיד השומה 670,000 ₪, ובכך יביאו לקיצן את המחלוקת שבמוקד ערעור מס הכנסה (להלן: הטיוטה). דא עקא, ביום 31.3.2020 נסוג, לטענתם, פקיד השומה

"בפתאומיות" מההסכם – ובהמשך, הודיעה המשיבה לבית המשפט המחוזי "כי אין הסכם פשרה מול פקיד שומה רמלה ואין הסכם פשרה מול מע"מ". לפיכך, הם מבקשים להורות למשיבה לנמק מדוע הפרה את ההסכם עמם, ולהורות לה "לכבד" אותו (פסקה 90). הם מוסיפים כי ההסכמה המדוברת נשענת, "בעיקרה", על מתווה שאומץ ביחס למעורבים אחרים בפרשה, ומבקשים "לקיים דיון במעמד הצדדים [...] על מנת שיתאפשר לבית המשפט הנכבד להיווכח" בכשלי המשיבה.

2. מנגד, המשיבה מבהירה כי אף שבין הצדדים התקיים משא ומתן "מתקדם", הובהר לעותרים שהטיוטה כפופה לאישור הגורמים הרלוונטיים. גורמים אלה החליטו שלא לאשר את הצעת הפשרה – הן משום שמשמעותה היא הכרה בחלק הארי של ההוצאות "שלכאורה כלולות בחשבונות הפיקטיביות", והן בשל בטוחות לקויות – ומכאן שמעולם לא התגבש הסכם מחייב בין הצדדים. בנסיבות אלה, המשיבה סבורה כי הניסיון לכפות עליה לפעול לפי הצעת הפשרה "עומד בניגוד מוחלט לעיקרון הבסיסי בניהול מו"מ לפשרה". היא מוסיפה כי ההחלטה להימנע מאישור הטיוטה "היא החלטה מקצועית עניינית", וטוענת כי "מטבע הדברים" ניתן להביא הסכמי פשרה לאישור הגורמים המוסמכים רק בשלביו הסופיים של המשא ומתן. כך או כך, גם אם ניתן היה לעשות זאת מוקדם יותר, לא מדובר בפגם המצדיק התערבות בהחלטה.

3. מבלי להרחיב לגבי גלגוליו המוקדמים של המשא ומתן בין הצדדים – שבמהלכם דחתה המשיבה הצעות פשרה קודמות – אציין רק כי ביום 9.12.2019 שבו העותרים וביקשו לאשר מתווה "בו ישולם סך של 2.1 מיליון ₪ לסגירת שני תיקי הערעור כהמלצת בית המשפט", תוך מתן "חלופות וביטחונות נוספים". גורל הפנייה לאישור פשרה מאוחדת אינו ברור, אך ביום 4.3.2020 ביקש פקיד השומה מב"כ העותרים "להכין טיוטת הסכם" בנוגע למחלוקת מושא ערעור מס הכנסה – "הכל בכפוף לכך שהבטוחות יהיו מקובלות על זילפה" (נספח מא). ביום 17.3.2020 שלח הפקיד טיוטה עדכנית, והוסיף, "ראה הסכם מעודכן לפני מעבר של יוחאי (אבל אישור עקרוני)" (נספח מה). למחרת היום, שב פקיד השומה וציין כי "אנחנו עדיין מחכים לאישורים מהפרקליטות" (נספח ג לתגובה) – וביום 22.3.2020, הבהיר כי "כפי שרשמתי קודם מדובר עדיין בטיוטא. כרגע אנחנו בוחנים אם יש לנו את האישורים לחתימה" (נספח ד' לתגובה). לצד הודעות דוא"ל אלה, ראוי להזכיר את התגובה שהגישה המשיבה במסגרת ערעור מס הכנסה, אף זאת ביום 22.3.2020, ובה הודיעה לבית המשפט כי הסכם הפשרה לא נחתם, וכי הוא "טרם אושר על ידי הגורמים הרלבנטיים ברשות המיסים".

הנה כי כן, בגלגולו האחרון של המשא ומתן הובהר לעותרים כי המתווה המסתמן כפוף לאישור גורמים שטרם בחנו אותו לגופו. זאת, כפי שציינה המשיבה, גם לאור הנחיית היועץ המשפטי לממשלה, לפיה נדרשת "הסכמת היועץ המשפטי לנציבות מס הכנסה [...] בנוסף להסכמת נציג הפרקליטות או ועדת הפשרות" ("פשרה בתביעה שהמדינה צד לה – נוהל" הנחיות היועץ המשפטי לממשלה 6.1002, סעיף ה (התשמ"ה)). בנסיבות אלה, ברור שלא התגבשה גמירת דעת מצד המשיבה – וברור שלא היה במגעים בין הצדדים כדי ליצור, "על-פי אמות מידה אובייקטיביות", "הסתמכות או אפילו ציפייה" בדבר גמירת דעת כזו (בג"ץ 634/11 באשה נ' מדינת ישראל – התביעה הכללית, פסקה 30 (27.7.2011)). אין, אפוא, יסוד לטענה כי המשיבה הפרה "את הסכמתה לחתום על הסכם" – ודין העתירה להידחות על הסף, בהעדר עילת התערבות בהחלטתה.

טענות העותרים במישור השוויון נדחות אף הן על הסף, בהעדר תשתית עובדתית המאפשרת לבחון את ההשוואה למעורבים אחרים בפרשת החשבוניות הפיקטיביות.

4. מעבר לאמור, אזכיר כי "על עותר הפונה בבקשת סעד לבית משפט זה, לבוא לבית המשפט ב'ידיים נקיות'. בין היתר, עליו לפרט את מלוא התשתית העובדתית, הרלוונטית להכרעה בעתירה, כפי שזו ידועה לו, ושלא להשמיט הימנה פרטים חיוניים, העשויים להשפיע על ההחלטה בעניינו" (בג"ץ 6208/17 פלוני נ' משרד הפנים - ועדת המאוימים, פסקה 8 (3.1.2018)). ברם, העותרים לא טרחו לצרף ל-57 נספחי העתירה את ההודעות שהוזכרו לעיל (פסקה 3), למרות שיש בהן כדי לשפוך אור על ההתרחשויות, ולהעיד כי כבר בשלב מוקדם של המגעים הובהר שהחתימה מותנית באישורים שטרם התקבלו. יתר על כן, התיאור הכרונולוגי בעתירה מטשטש התרחשויות אלה, ויוצר את הרושם כי מאז יום 18.3.2020 ועד יום 31.3.2020 – אז נסוג, כביכול, פקיד השומה "בפתאומיות" מההסכם, "בניגוד מוחלט לכל ההתרחשויות הקודמות" – לא אירע דבר. גם ביחס לאירועים שהוזכרו ניתן לומר כי העתירה אינה מציגה את כל העובדות הרלוונטיות. כך, אף שבהודעת פקיד השומה מיום 4.3.2020, בה הוזכרה לראשונה טיוטת הסכם בנוגע לערעור מס הכנסה, הובהר כי "הכל בכפוף לכך שהבטוחות יהיו מקובלות על זילפה", העותרים תיארו זאת כאילו פקיד השומה "ביקש" מהם להעמיד בטוחות (פסקה 70 לעתירה). לדיוק בעניין זה משמעות רבה, משום שהוא מלמד כי האקדח שירה במערכה השלישית – החלטתה הסופית של המשיבה התבססה, כאמור, גם על העדר בטוחות הולמות – הופיע כבר במערכה הראשונה, באופן הפוגע בטענות העותרים. דומה כי התנהלות זו עשויה להביא, כשלעצמה, לסילוק העתירה על הסף.

5. אשר על כן, העתירה נדחית על הסף – ועמה הבקשה להשיב לתגובת המשיבה. העותרים יישאו בהוצאות המשיבה ובשכר טרחת בא כוחה בסך 3,000 ₪.

ניתן היום, י' בכסלו התשפ"א (26.11.2020).

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט

ש ו פ ט